

Izhaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru z pošiljanjem
na dom
za celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 62 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 80 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 18.

V Mariboru 15. avgusta 1867.

Tečaj I.

Srenjske volitve.

III.

Če tudi župan pri sestavljanju imenika srenjskih volivcev še tako skrbno in natančno ravna, bo vendar imenik redko-
kdaj čisto popoln in brez vsake napake. Pri davkarstvu so
namreč dostikrat pri dotičnih zemljiščih še zapisani stari po-
sestniki in tako je pri njej še marsikdo kot lastnik kakega
zemljišča vpisan, dasiravno so že njegove kosti prekopane
in je morebiti zemljišče celo na drugi rod prišlo. Pa saj dav-
karija tudi nima drugega paziti, kakor da se jej plača od
vsakega zemljišča predpisani davek, naj ga že plača Peter
ali Pavel.

Da bi pa zavoljo tega nihče ob svojo pravico voliti srenj-
ski odbor in voljen biti v njega ne prišel, za to skrbi naj
prvo § 16. volivnega reda. Ta veleva, da se ima imenik,
kakošnega je sestavil župan, 4 tedne pred volitvijo na očit-
nem kraju vsem na ogled postaviti, tako da se more vsakdo,
komur bi se krivica godila, pritožiti, da se po tem popravi.
Krivica, ki se more komu zgoditi obstoji v tem, da je ali
kdo izpuščen, ali na drugo mesto kakor na spodobno stavljen,
ali da se je taki vpisal med volivce, ki celo nima pravice
voliti. Temu v okom prideš sam, če se oglasiš, svojo pravico
tirjaš in dokažeš.

Ko je imenik sestavljen, ima župan razdeliti volivce v
volivstva ali volivne oddelke (Wahlkörper). Srenje imajo po
dve ali tri volivstva. Ali ima ta ali ona srenja dvoje ali
troje volivstev, si ni treba nad postavo ravno glave beliti,
kolikor jih je bilo pri zadnji volitvi, toliko jih gre napraviti
tudi zdaj; v kmečkih občinah jih navadno ni več kakor dvoje.

Kako pa se razdele volivci v volivstva? Po davkih, in
sicer tako-le: Seštej davek, kar ga plačujejo vsi volivci, zne-
sek, ktere ga si tako našel, razdeli na dvoje in volivci kakor
jih imaš zaporedoma zapisane v imeniku, kateri plačujejo
prvo polovico od vsega davka v srenji, spadajo v prvo voliv-
stvo; vsi drugi pa v drugo. Ko bi imela srenja troje vo-
livstev, je treba tudi znesek vsega davka na tri dele razde-
liti in po tem volivne oddelke določiti. Pogledimo si vse to
na izgledu. Ko bi srenja Gornograška, ktere imenik smo bili
v zadnjem številu našega lista pričeli, plačevala vsega nepo-
srednega davka vkup 952 gl. in bi imela dva volivna od-
delka, kako bi se tam volivci imeli razdeliti?

Polovica vsega davka bi bila 476 gl. V imeniku že z
imenom navedeni gospodarji pa plačujejo vkup 505 gold.
21 1/2 kr. davka na leto, toraj več kakor polovico; prvih sedem
pa le 456 gl. 42 1/2 kr. toraj ne prav polovico. Na prvi po-
gled se vidi, da pride prvih sedem volivcev v prvo volivstvo,
vprašanje je le še kaj bode z osmim, z Matijem Vodopivcem?
Prvim sedmerim manjka do polovice vsega davka 19 gl.
57 1/2 kr., katerih plača Vodopivec in spolni polovico, Vodo-
pivec pa plačuje vsega vkup 48 gl. 79 kr., toraj plača k
druge polovici 29 gl. 21 1/2 kr., tedaj več kakor k prvej in
po postavi ga gre vrstiti med volivce drugega volivnega
oddelka, za njim pa slede vsi drugi kakor so za njim v ime-
niku zapisani.

Pravico v srenji odbor voliti in voljen biti v njega imajo
neglede ali kaj plačujejo davščine ali ne č. gg. du-
hovniki, zdravniki itd. kakor smo jih našli v zadnjem
listu. V katero volivstvo gre vrstiti te? Ko so se pred 3 leti
volili srenjski odbori, je prištevala večina županov tote gos-
pode med volivce prvega oddelka in oni so tudi volili v

prvem volivstvu; toda očitno proti besedi in smislu srenjske
postave, ktera hoče v prvo volivstvo le one staviti, ki v naj
večih zneskih izplačajo prvo polovico davka v zrenji, vse
druge pa v drugi oziroma v tretji oddelek. Župan toraj, ki
hoče svoj imenik po postavi napraviti, naj postavi imenovane
srenjane med volivce drugega oddelka, in ako jih hoče
počastiti, naj jim odloči tam prvo mesto; pa ne bode imela
niti postava niti kdo drugi kaj proti temu.

Zgodovinski spominki za prosto slovensko ljudstvo.

I.

Plavec-Valben-Falben.

Spisal

Davorin Trstenjak.

V starih listinah hranjenih v arhivu radgonskega (Rad-
kersburg) mesta sem med drugimi prepovedi tudi bral: Du
sollst den Falben nicht schimpfen. *) Tudi Muchar v svojih
bukvah: „Geschichte der Steiermark“ omenja te prepovedi.
V slovenskih vesnicah radgonske fare onkraj Mure stoječih
pa se še sosedje razločujejo in si v jezi večkrat opanašajo:
Ti si Plavec, zato si tak divjak. Takraj Mure jim pravijo:
kruci, in res imajo večidel neslovenska imena — saj pri
hiši, postavim: Fekonja, Fajda, Ferenc, Fanjek,
Fegeš, Fizer, Kengelj itd. Ferenci imajo priimek:
„Kruc Ferenc-rebelija-bo ti vrag r. t. žaria (ža-
ril).“ Kruci (po nemškem: Kruzentürken) so znani iz zgo-
dovine. Fridrik Babenberški jih je leta 1242 potolkel. Bili
so Kumani. Kumani pa so bili turško-čudska (finska)
zmes, kakor so to tudi bili: Huni, Obri, Jugri, Bol-
gari, Kosari, Pečenegi in Madžari. Zato v madžar-
ščini najdeš finske in turške življe. Madžariso polutansk
rod (Bastardenvolk).

Kumane pa Malorusi imenujejo: Polovce, od: po-
lowy-plavi, nemški Falb, lat. Flavus. Ta beseda je
obče blago indoevropskega jezika, ni pa tujka, za kakšno
jo g. dr. Miklošič v svojem spisu: Die Fremdwörter im Sla-
vischen ima.

Gotovo so Plavec-Polowci dobili poznamovanje po
plavi kožni barvi, drugač bi jih Slovani ne imenovali:
plavec, Nemci pa: die Falben.

Čudskoturška zmes so bili tudi stari Bolgari, ktere so
leta 678 po Kristu Mojsijo obsedli, domanje Slované podjar-
mili, ali vendar pozneje od Slovanov bili premagani in či-
stoma poslovenjeni. Bolgari so gor do Albanije gospodarili,
zato je že Kopitar opazil: die heutige slawisch-bulgarische
Sprache hat der Form nach viel Uebereinstimmung mit der
albanesischen. Učeni Pott ravno spisuje več knjigo o alban-
skem jeziku. Če bode v svojih pretresih se tudi na uralsko-
altajska narečja oziral ter bode našel ključ do sostave alban-
skega jezika, zakaj v albanščini so skriti posebno tri jezični
življi: staroillyrski soroden starobaktrijskemu, slovanski in pa
čudskoturški.

Tako v albanščini najdemo besedo: kurm truplo, cor-
pus, to pozna tudi bolgarščina: k o r e m, trebuh, venter. Ker

*) Ne smeš Plavca prosvati.